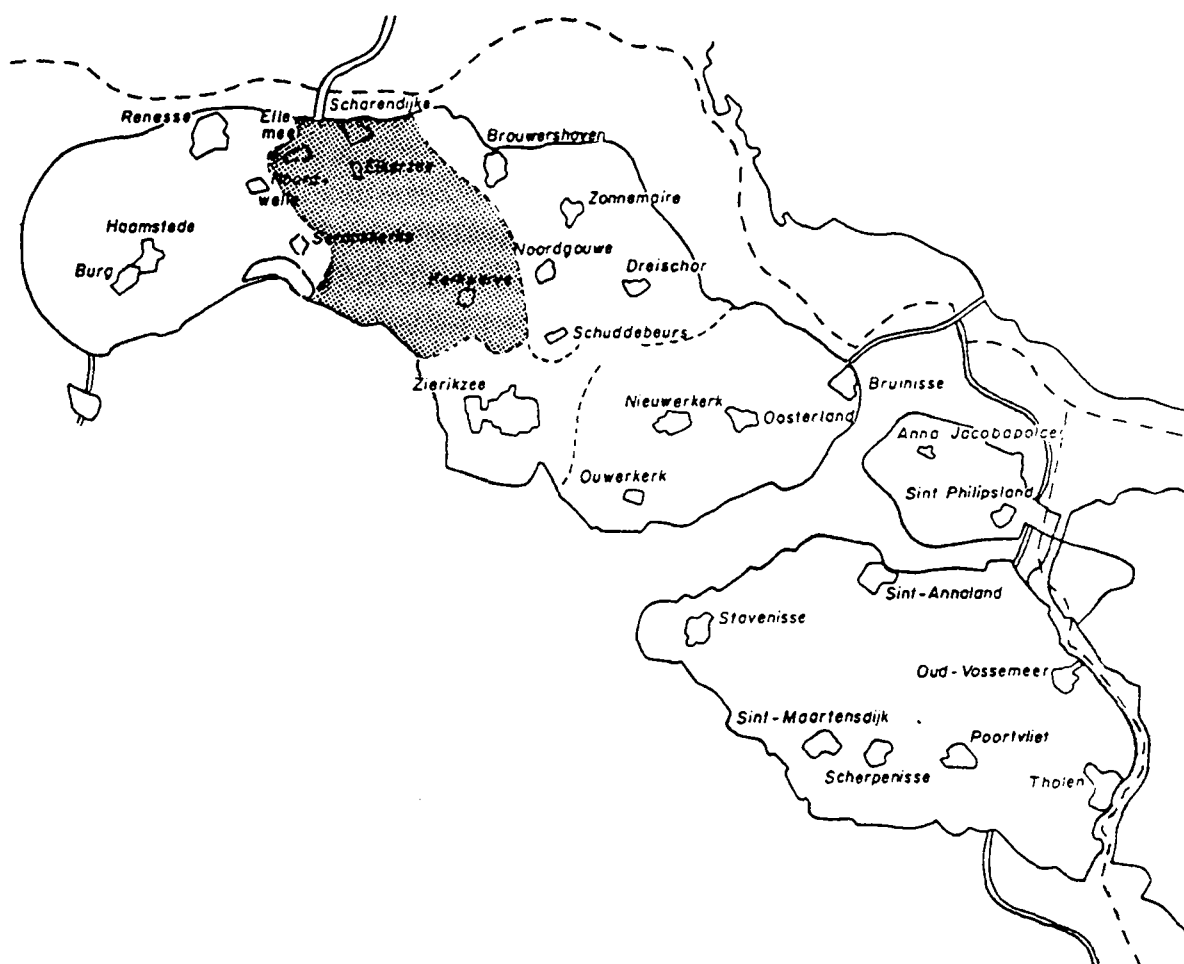

gemeentebescrijving

middenschouwen

(december 1991)

B. I. Sens

INHOUD

	<u>Blz.</u>
VOORWOORD	5
1. INLEIDING	7
2. BODEMGESTELDHEID	7
3. GRONDGEBRUIK	8
4. INFRASTRUCTUUR	8
4.1 Wegen	8
4.2 Waterwegen en havens	8
4.3 Tramlijn	8
4.4 Dijken	9
5. NEDERZETTINGEN	9
5.1 Algemeen	9
5.2 Scharendijke	9
5.3 Ellemeet	10
5.4 Kerkwerve	10
5.5 Buitengebied	10
6. NABESCHOUWING INVENTARISATIE	11

LITERATUURLIJST

ADRESLIJST VAN GEINVENTARISEERDE OBJECTEN EN COMPLEXEN

AFBEELDINGEN

VOORWOORD

Wat is het Monumenten Inventarisatie Project?

Door het rijk is in samenwerking met de provincies en de vier grote steden een project ontwikkeld dat als doel heeft de inventarisatie van jonge bouwkunst en stedenbouw in Nederland. "Jonge" betekent hier: tot stand gekomen in de periode midden 19e eeuw - Tweede Wereldoorlog.

De verkregen gegevens worden landelijk verzameld en verwerkt. Ze kunnen dienen als uitgangspunt voor verder onderzoek en voor het te voeren beleid van rijk, provincies en gemeenten. Ze bestaan uit regio- en gemeentebeschrijvingen en uit de inventarisatieresultaten (veldwerk).

Regiobeschrijving

De inventarisatie wordt per provincie (of grote stad) gebiedsgewijs aangepakt. Daartoe is de provincie Zeeland in drie werkgebieden verdeeld, namelijk Midden-Zeeland, Noord-Zeeland en Zeeuwsch-Vlaanderen.

Per gebied wordt eerst een regiobeschrijving gemaakt, met daarin een beschrijving van de historische en ruimtelijke ontwikkelingen in de periode ca. 1850 - 1945. Bij de beschrijving wordt globaal aandacht besteed aan de algemeen historische aspecten van bestuurlijke, landschappelijke, sociaal-economische en geografische aard.

Gemeentebeschrijving

Met behulp van de regiobeschrijving vindt nader onderzoek plaats per gemeente en per kern. In eerste instantie gebeurt dit op basis van literatuurstudie en vergelijkend kaartonderzoek. De resultaten hiervan worden aangevuld met gegevens uit de object- en complexinventarisatie. Het onderzoek leidt tot een korte beschrijving van de kernen per gemeente en de historische en ruimtelijke ontwikkeling daarvan, waarbij aandacht wordt besteed aan algemeen historische aspecten van onderwerpen die ook bij de regiobeschrijving zijn behandeld (zie boven).

Met behulp van (voornamelijk) historisch kaartmateriaal wordt inzicht gegeven in de ruimtelijke ontwikkelingen.

Wanneer een kern in de betrokken periode belangrijke functionele en stedenbouwkundige ontwikkelingen heeft doorgemaakt, wordt er bovendien een overzichtskaart toegevoegd van deze ontwikkelingen met een typologie van de uitbreidingen.

De regio- en gemeentebeschrijvingen vormen de basis voor het veldwerk. Het veldwerk bestaat uit inventarisaties van objecten, complexen en stedenbouwkundige structuren, die voor de periode belangrijk en/of kenmerkend of juist bijzonder zijn. Aan de gemeentebeschrijvingen is een samenvatting van het veldwerk en een adreslijst van de geïnventariseerde objecten en complexen toegevoegd.

1. INLEIDING

De gemeente Middenschouwen ligt op Schouwen-Duiveland en heeft een oppervlakte van 5.035 ha.

De gemeente grenst in het noorden aan de provincie Zuid-Holland, in het oosten aan de gemeente Brouwershaven, in het zuiden aan de gemeente Zierikzee en in het westen aan de gemeente Westerschouwen. Ten noorden van de gemeente bevindt zich het Grevelingenmeer en ten zuiden de Oosterschelde (afb. 1).

De gemeente Middenschouwen werd in 1961 gevormd uit de vroegere gemeenten Duivendijke (grotendeels), Elkerzee, Ellemeet (grotendeels) en Kerkwerve. In de gemeente bevinden zich de dorpen Ellemeet, Kerkwerve en Scharendijke en de gehuchten of buurtschappen Brijdorpe, Elkerzee, Looperskapelle, Moriaanshoofd en Nieuwerkerke (ook Schutje genaamd).

Bij de watersnoodramp in 1953 hebben zowel de kernen als het buitengebied veel schade opgelopen.

2. BODEMGESTELDHEID

Het grootste deel van de bodem van Middenschouwen is opgebouwd uit oudland. In dit gebied treffen we ondermeer oude poelgronden, oude kreekgronden en oude zeeleiggronden aan.

Midden in het vlakke poelgebied, aan de Oosterschelde, rondom Moriaanshoofd, ligt het zogenaamde Prunjegebied. Het is het enige deel van de provincie waar de oude blauwe zeelei aan de oppervlakte komt. Het is een laaggelegen, drassig landschap, waar bomen en struiken ontbreken.

De afwatering in het gebied had oorspronkelijk op natuurlijke wijze plaats. In het oudland bevond zich een dicht net van slootjes en kronkelige hoofdwatervaningen.

Om de afwatering te verbeteren begon men in de 17e eeuw met de bouw van windmolens. Bij Flaauwers deed de "Groote Watermolen" (1845) tot 1877 dienst, totdat hier de stoombemaling in gebruik werd genomen. Het - eerste Zeeuwse - schepradstoomgemaal werd van energie voorzien met behulp van vijf stoomketels. Het gebouw van dit voormalige stoomgemaal Schouwen, evenals de dienstwoning van de machinist, staat nog bij de zogenaamde Heerenkeet. Het gemaal loosde niet rechtstreeks op zee, maar in een ver-gaarboezem, het nu drassige land voor het gebouw. De schepradmachines werden in het begin van deze eeuw (1904 en 1920) door centrifugaalpompen vervangen. De eerste electromotor werd in 1947 geplaatst. In 1958 werd de functie van gemaal Schouwen definitief door gemaal Prommelsluis overgenomen.

Bij de herverkaveling na de watersnoodramp onderging het gebied sterke wijzigingen. Veel gronden werden geëgaliseerd. Veel sloten werden gedempt en kronkelige sloten kwamen te vervallen ten gunste van een strak slotenpatroon.

3. GRONDGEBRUIK

Vóór de herverkaveling was het gebied overwegend als grasland in gebruik. Bij de herverkaveling is de ontwatering van het oudland zodanig verbeterd, dat deze gronden behalve voor grasland ook voor akkerbouw geschikt zijn. In het oudland bevonden zich vóór de herverkaveling overwegend kleine en qua vorm zowel regel- als onregelmatige percelen. Dit verkavelingspatroon was in aansluiting op het krekenpatroon ontstaan. Bij de herverkaveling werd de gemiddelde oppervlakte van een kavel verdrievoudigd.

4. INFRASTRUCTUUR

4.1 Wegen

In 1866 kende Schouwen-Duiveland een net van doorgaande wegen. Het tracé Ellemeet-Serooskerke maakte hier onderdeel van uit en behoorde tot de eerste met grind verharde weg op Schouwen.

Vanaf omstreeks 1860 werden steeds meer wegen begrind. Vanaf het begin van deze eeuw werden vele grindwegen verbouwd tot steenslagwegen (macadamwegen). In de jaren dertig deden meer moderne wegconstructies hun intrede op Schouwen.

Bij de herverkaveling na 1953 heeft het wegenpatroon grote veranderingen ondergaan. Veel bestaande (tertiaire) wegen kwamen te vervallen, nieuwe wegen werden aangelegd en veel wegen werden recht getrokken.

4.2 Waterwegen en havens

De gemeente grenst in het noorden aan het tegenwoordige Grevelingenmeer en in het zuiden aan de Oosterschelde, voormalige zeearmen, die doorgaande vaarroutes voor het scheepvaartverkeer hebben gevormd. Bij Scharendijke bevindt zich de haven Kloosternol (zie 5.2). In het zuiden van de gemeente, bij de zogenaamde Heerenkeet, werd in de tweede helft van de vorige eeuw een tijhaventje aangelegd: het haventje van Flauwers.

4.3 Tramlijn

In 1915 werd het traject van de tramweg over Sint Philipsland en Schouwen-Duiveland (1900) verlengd met het stuk van Brouwershaven naar Burgh. Het tracé liep gedeeltelijk door de tegenwoordige gemeente Middenschouwen. De tramlijn was deels op de bermen van wegen aangelegd en had deels een afgezonderde baan.

Naast het vervoer van passagiers was de tramlijn van essentiële betekenis voor met name het transport van landbouwproducten, voornamelijk suikerbieten.

De tramlijn heeft dienst gedaan tot de watersnoodramp in 1953.

4.4 Dijken

Het bestaande dijkstelsel is in de inventarisatieperiode niet uitgebreid. Er werden op verschillende waterkerende dijken betonmuren (De Muraltmuurtjes) aangelegd tussen 1906 en 1933. Hiervan zijn in het gebied nog verschillende onderdelen terug te vinden.

5. NEDERZETTINGEN

5.1 Algemeen

Verspreid in de plattelandsgemeente Middenschouwen liggen de dorpen Ellemeet, Kerkwerve en Scharendijke en de gehuchten of buurtschappen Brijdorpe, Duivendijke, Elkerzee, Looperskapelle, Moriaanshoofd en Nieuwerkerke (ook Schutje genaamd).

Inwonertal

	1849	1899	ca.1940	1991
vml. Gem. Duivendijke (+ Brijdorpe, Klaaskinderkerke, Looperskapelle)	447	566	500	
vml. Gem. Elkerzee waarvan in Scharendijke: Scharendijke	514	511	565 240	1177
vml. Gem. Ellemeet waarvan in Oudendijke (nu Ellemeet): Ellemeet	452	481	540 240	287
vml. Gem. Kerkwerve Kerkwerve	506	808	800	1022

5.2 Scharendijke

Scharendijke is tegenwoordig het grootste dorp van de gemeente. Dat Scharendijke zich in het begin van deze eeuw ontwikkelde van gehucht tot dorp (dijkdorp) is vooral te danken aan de aanwezigheid van de haven Kloosternol, die in 1901 werd aangelegd. Deze voorzag in de behoeften van landbouwers uit de omliggende gemeenten Ellemeet, Elkerzee en Duivendijke, die voor de uitvoer van landbouwproducten voordien op Burghsluis of Brouwershaven waren aangewezen, wat, gezien de toenmalige vervoersproblemen te ver weg was.

In 1865 bestond het gehucht, dat deel uitmaakte van de voormalige gemeente Elkerzee, slechts uit bebouwing aan de Dorpsstraat en enige verspreide bebouwing aan Dijkstraat en Baken.

De bebouwing verdichtte en verlengde zich langs bestaande wegen, vooral in de vorm van losstaande panden.

In 1916 werd aan de Dijkstraat het Gereformeerde kerkje gebouwd. Daarnaast bevindt zich nog de voormalige school met aangebouwde onderwijzerswoning, uit het begin van deze eeuw. Ten zuiden van de kern, aan de Elkerzeeseweg, werd aan het eind van de vorige eeuw een nieuwe begraafplaats aangelegd. Bij de watersnoodramp van 1953 werd veel vernield in Scharendijke. De Elkerzeeseweg werd in 1956 doorgetrokken naar de dijk.

Het vroegere landbouwers- en dijkwerkersdorp heeft zich, vooral na de aanleg van de Brouwersdam in 1971, ontwikkeld tot een druk bezochte recreatieplaats. Nieuwbouwwijken en recreatieparken zijn ten oosten, zuiden en westen van de oude kern ontstaan. In 1978 werd, aansluitend op de haven Kloosternol, een jachthaven geopend.

5.3 Ellemeet

Het oorspronkelijke Ellemeet lag ten zuiden van het huidige dorp, aan de Hogeweg, waar het oude kerkhof nog aanwezig is.

In de 16e eeuw werd de kerk en, naar wordt aangenomen, ook het grootste deel van het dorp verwoest, waarna de inwoners verhuisden naar de noordelijker en hoger gelegen Kuijersdam. Zo ontstond daar het gehucht Oudendijke, dat uitgroeide tot het huidige dorp Ellemeet (dijkdorp). Het dorpje, met een op een klein vierkant pleintje uitkomende Dorpsstraat, heeft nooit een kerk gehad.

De bebouwing breidde zich in de inventarisatieperiode voornamelijk met losstaande panden uit langs bestaande wegen.

Het vanouds agrarische Ellemeet heeft zich na de Tweede Wereldoorlog ontwikkeld tot een woon- en vakantiedorpje. Ten westen van de oude kern kwam een nieuwbouwwijkje en ten noordwesten een bungalowpark.

5.4 Kerkwerve

Kerkwerve is een ringdorp waarvan de oude kerk in 1900 vervangen werd.

In 1866 stond er losse bebouwing rond de ring en ten noorden en zuiden hiervan. De bebouwing breidde zich in de inventarisatieperiode geleidelijk uit langs bestaande wegen.

Aan de Ring werd in 1908-09 het gemeentehuis met onderwijzerswoning gebouwd.

Ten oosten van het dorp werd vermoedelijk in de jaren tachtig van de 19e eeuw een begraafplaats gesticht.

Bij de watersnoodramp in 1953 is veel vernield in Kerkwerve. Veel bebouwing dateert dan ook van na de ramp.

5.5 Buitengebied

De gehuchten en buurtschappen in de gemeente Middenschouwen stammen alle van vóór 1850. De meeste waren vroeger een dorp, dat wil zeggen van een wat grotere omvang en voorzien van een kerk. In het buitengebied bevinden zich voornamelijk boerderijen van na de watersnoodramp in 1953.

6. NABESCHOUWING INVENTARISATIE

De kernen binnen de gemeente Middenschouwen kenden in de periode 1850-1945 in hoofdzaak verdichting en uitbreiding langs bestaande wegen, met uitzondering van de woonkerntjes Looperskapelle, Brijdorpe, Nieuwerkerke, Elkerzee en Moriaanshoofd, die geen groei kenden.

Wijzigingen in de stedenbouwkundige opzet van de kernen die middels een stedenbouwkundige typologie verduidelijkt dienen te worden, hebben in de periode 1850-1945 niet plaatsgevonden.

Onder invloed van de haven maakte Scharendijke in de 20ste eeuw een redelijke groei door. Bebouwing uit deze periode treffen we met name aan als verdichting in het gedeelte van het dorp dat ook rond 1850 al bebouwd was. Het betreft in vrijwel alle gevallen traditionele woonbebouwing die karakterondersteunende waarde voor het dorp bezit, ondanks het feit dat door de overstroming van 1953 veel panden beschadigd werden; hierdoor wordt op veel plaatsen oudere bebouwing door nieuwbouw of door sterk verbouwde panden afgewisseld. Over het algemeen is in het oudste deel van het dorp het kleinschalige karakter bewaard gebleven waarin de Gereformeerde Kerk en de daarnaast gelegen voormalige school de karakteristieke grotere elementen vormen.

Het oorspronkelijke gedeelte van de haven Kloosternol behoort tot de grotere in de inventarisatieperiode aangelegde landbouwhavens en bezit waarde als belangrijk infrastructureel element en vanwege de invloed op de ontwikkeling van Scharendijke.

De kern Ellemeet kende in de periode 1850-1945 slechts geringe groei in de vorm van veelal traditionele, losstaande, verdiepingloze woonhuizen. De geïnventariseerde objecten geven hiervan redelijk gave voorbeelden die het dorpsbeeld ondersteunen.

In Kerkwerve werden in het begin van de 20ste eeuw twee belangrijke gebouwen opgetrokken die nu nog steeds van groot belang zijn voor het eenvoudige dorpsbeeld en die in de loop der tijd weinig zijn aangetast: de Nederlands Hervormde kerk die ondanks een eenvoudige architectuur, door ligging, afmetingen en beeldbepalend dakruitertje toch van belang is voor het dorpsbeeld, en het architectonisch aardige, voormalige gemeentehuis met onderwijzerswoning. De overige geïnventariseerde objecten in Kerkwerve betreffen voornamelijk verdiepingloze, traditionele woonhuizen en een voormalige herberg, alle door architectuur en ligging van karakterondersteunende waarde voor het dorpskerntje. Buiten de Ring is door overstromingschade weinig oorspronkelijke bebouwing meer over. De forse boerderij aan de noordelijke dorpsentree langs de Weelweg ondersteunt nog het oorspronkelijke agrarische karakter van het dorp.

Van de gehuchten bezitten Brijdorpe en Elkerzee nog enige bijzondere kenmerken. In Brijdorpe staan, hoewel dit een sterk overstromd gebied is, nog verschillende zwarte houten schuren en traditionele woningen bij elkaar. Ondanks verbouwingen bezit dit gehucht hierdoor een zeer eigen gezicht binnen de gemeente.

Elkerzee bezit een eigen karakter door de lineaire, door bomen begeleide, structuur waarin nog een aantal, veelal traditionele, verdiepingloze woonhuizen uit de periode 1850-1945 zijn aangetroffen; het forse woonhuis van de boerderij op Elkerzeeseweg nummer 67 is door de zakelijke Inter-Bellum architectuur sterk afwijkend van de overige bebouwing.

Net ten noorden van Elkerzee bevindt zich de in 1868 gebouwde molen, toonbeeld van een lang toegepaste bouwwijze, aangezien de ruim een eeuw eerder gebouwde molen 't Hert, niet ver daar vandaan, nagenoeg identiek is.

De derde molen in deze gemeente, "De Zwaan" bij Moriaanshoofd, is daar opgebouwd in 1868, maar is niet geïnventariseerd, omdat het hier waarschijnlijk een oudere, overgeplaatste, Zuidhollandse watermolen betreft.

Het buitengebied van de gemeente is visueel vlak en grotendeels zonder bomen. Het wegenpatroon is grotendeels strak en zakelijk. De gemeente wordt, ook visueel, van west naar oost doorsneden door de Delingsdijk. De meeste boerderijen liggen als solitaire complexen in het landschap. Ze stammen echter vrijwel allemaal van na de overstroming van 1953. Het buitengebied bezit door dit alles een kenmerkend jaren vijftig "wederopbouw" karakter.

Slechts van enkele boerderijcomplexen hebben meerdere of alle onderdelen de overstroming overleefd. Bijvoorbeeld de forse, maar vervallen en verlaten boerderij "Den Bout" aan de Kapelleweg 8 bij Scharendijke (waardevol vanwege de gave opzet en interessante complexonderdelen).

De boerderij "De Hooge Meet" aan de Taaijersweg 1 bezit waarde vanwege de samenstelling van dit forse complex en de solitaire, door bomen omzoomde ligging, waardoor het landschappelijk gezien een visueel belangrijk element is.

Om dezelfde redenen is de zeer traditionele boerderij aan de Heuvelsweg 2 van waarde. Dit complex bezit daarentegen geen noemenswaardige begroeiing waardoor de afzonderlijke onderdelen goed tot hun recht komen.

De boerderij aan de Krijnkarelsweg 2 bij Ellemeet is per onderdeel sterker aangetast, maar ook als fors complex met dominerende dakvlakken van agrarisch-landschappelijke waarde.

Langs de Langendijk bij Scharendijke is nog een grote, vrijwel ononderbroken rij betonmuurtjes als dijkverhoging volgens systeem de Muralt aangetroffen: van de "Koepel Oost Repart" ten westen van Scharendijke tot bij "Den Osse". Voor een deel is de betreffende dijk aan de zeezijde tevens voorzien van betonnen glooiingversterking, eveneens volgens systeem de Muralt.

Bij het geïnventariseerde haventje van Flaauwers (een buitendijks tijhaventje) bevindt zich nog het gebouw van het stoomgemaal "Schouwen", met het gebied dat vroeger een vergaarboezem was. Als geheel is dit een interessant complex van een historisch bemalingssysteem.

LITERATUURLIJST

P. Boot, Kerkwerve in oude ansichten, Zaltbommel 1984

B. Coomans, Scharendijke in oude ansichten, deel 1 en 2, Zaltbommel 1986-'87

Encyclopedie van Zeeland, 3 delen, Middelburg

Th. de Graaf, Schouwen-Duiveland met de klok mee, een route langs zaken die herinneren aan de ontwikkeling van nijverheid en techniek, Middelburg 1985

Historische Atlas Zeeland, Chromotopografische Kaart des Rijks 1:25,000, Landsmeer, 1989

Kunstreisboek van Nederland-Zeeland, Weesp 1985⁸

J. Kuyper, Gemeente-atlas van Nederland, V, Zeeland, Zaltbommel 1971 (oorspr. Leeuwarden 1866)

H. Uil, G.C. Groenleer, De gemeente van huis uit, een historische tocht langs de gemeentehuizen van Schouwen-Duiveland en Sint Philipsland, Zierikzee, 1989

M.H. Wilderom, Tussen afsluitdammen en deltadijken II, Noord-Zeeland (Schouwen-Duiveland, Tholen en Sint Philipsland), Middelburg 1964

ADRESLIJST VAN GEINVENTARISEERDE OBJECTEN EN COMPLEXEN

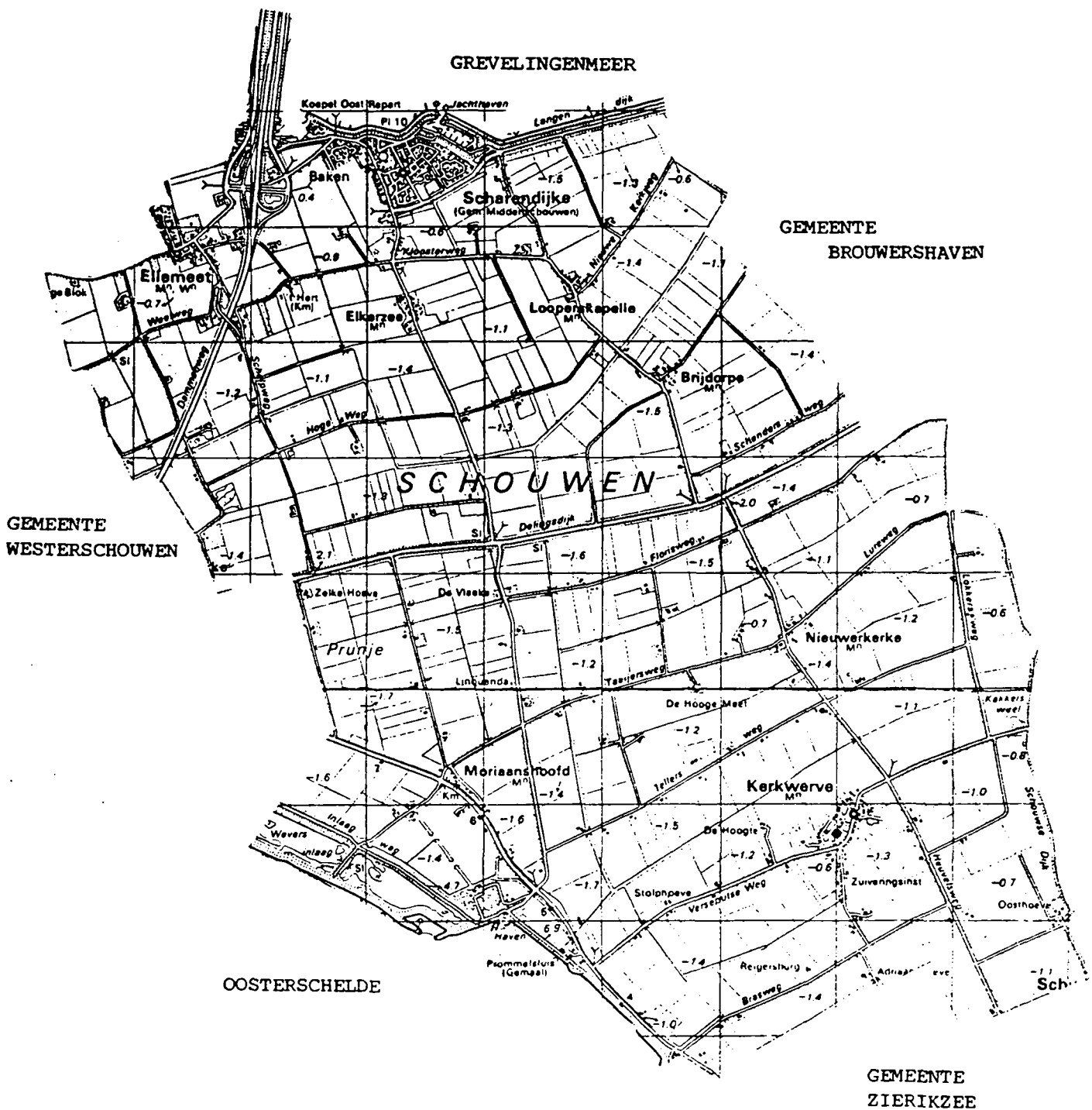
Unieke code	Acc. nr.	Gemeente	Kern	Straat	Huisnummer
ZL-MS-002	0003132	Middenschouwen	Scharendijke	Baken	12
ZL-MS-071	0005388	Middenschouwen	Scharendijke	Baken	16,20
ZL-MS-003	0003133	Middenschouwen	Scharendijke	Baken	24
ZL-MS-004	0003134	Middenschouwen	Scharendijke	Baken	26
ZL-MS-005	0003135	Middenschouwen	Scharendijke	Baken	32
ZL-MS-006	0003136	Middenschouwen	Scharendijke	Baken	34
ZL-MS-007	0003137	Middenschouwen	Scharendijke	Baken	36
ZL-MS-070	0005387	Middenschouwen	Scharendijke	Baken	4
ZL-MS-001	0003131	Middenschouwen	Scharendijke	Baken	6
ZL-MS-067	0003201	Middenschouwen	Buitengebied	Boogerdweg	1
ZL-MS-068	0003155	Middenschouwen	Buitengebied	Boogerdweg	8,10
ZL-MS-011	0003141	Middenschouwen	Scharendijke	Dijkstraat	22,24,26,15
ZL-MS-012	0003142	Middenschouwen	Scharendijke	Dijkstraat	23
ZL-MS-072	0005389	Middenschouwen	Scharendijke	Dijkstraat	7
ZL-MS-015	0003145	Middenschouwen	Scharendijke	Dorpsstraat	12
ZL-MS-016	0003146	Middenschouwen	Scharendijke	Dorpsstraat	20
ZL-MS-017	0003147	Middenschouwen	Scharendijke	Dorpsstraat	23
ZL-MS-014	0003144	Middenschouwen	Scharendijke	Dorpsstraat	7
ZL-MS-013	0003143	Middenschouwen	Scharendijke	Dorpsstraat/Dijkslop	21
ZL-MS-025	0003160	Middenschouwen	Scharendijke	Elkerzeeseweg	11
ZL-MS-022	0003152	Middenschouwen	Scharendijke	Elkerzeeseweg	32
ZL-MS-046	0003181	Middenschouwen	Scharendijke - Buite	Elkerzeeseweg	34-40,49,53
ZL-MS-024	0003159	Middenschouwen	Scharendijke	Elkerzeeseweg	4
ZL-MS-049	0003183	Middenschouwen	Buitengebied - Elker	Elkerzeeseweg	4
ZL-MS-026	0003161	Middenschouwen	Elkerzee	Elkerzeeseweg	48
ZL-MS-023	0003153	Middenschouwen	Scharendijke	Elkerzeeseweg	6
ZL-MS-027	0003162	Middenschouwen	Elkerzee	Elkerzeeseweg	60
ZL-MS-028	0003163	Middenschouwen	Elkerzee	Elkerzeeseweg	67
ZL-MS-029	0003164	Middenschouwen	Elkerzee	Elkerzeeseweg	75,77
ZL-MS-021	0003151	Middenschouwen	Scharendijke	Haven	
ZL-MS-063	0003197	Middenschouwen	Buitengebied	Heuvelsweg	2
ZL-MS-060	0003194	Middenschouwen	Brijdorpe	Hoogenboomsweg	10
ZL-MS-059	0003193	Middenschouwen	Brijdorpe	Hoogenboomsweg	7
ZL-MS-058	0003192	Middenschouwen	Brijdorpe	Hoogenboomsweg/Ringdijk	4/,3/3
ZL-MS-057	0003191	Middenschouwen	Looperskapelle	Kapelleweg	34
ZL-MS-069	0003202	Middenschouwen	Buitengebied	Kapelleweg	6
ZL-MS-030	0003165	Middenschouwen	Buitengebied	Kapelleweg	8
ZL-MS-050	0003184	Middenschouwen	Kerkwerve	Kerkweg	21
ZL-MS-051	0003185	Middenschouwen	Kerkwerve	Kerkweg	36
ZL-MS-045	0003180	Middenschouwen	Buitengebied	Krijnkarelsweg	2

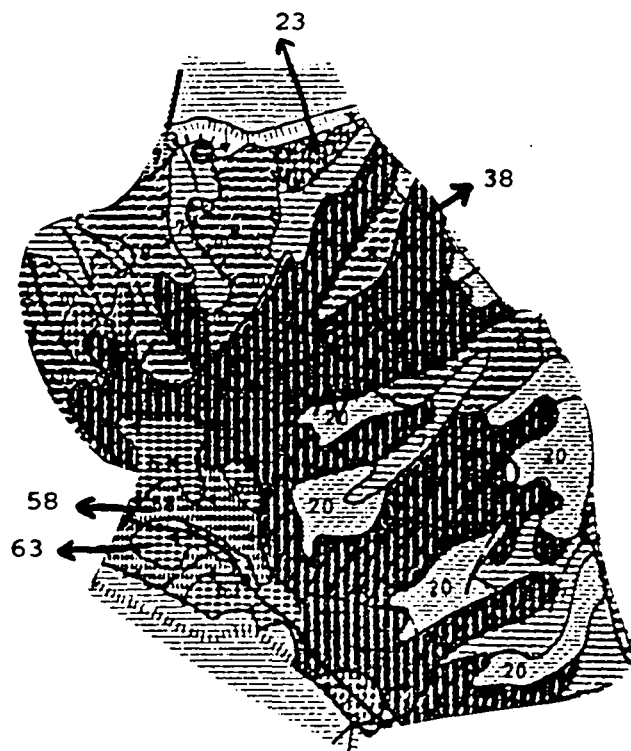
Unieke code	Acc. nr.	Gemeente	Kern	Straat	Huisnummer
ZL-MS-031	0003166	Middenschouwen	Ellemeet	Kuijerdamseweg	14,16
ZL-MS-032	0003167	Middenschouwen	Ellemeet	Kuijerdamseweg	23
ZL-MS-033	0003168	Middenschouwen	Ellemeet	Kuijerdamseweg	25
ZL-MS-009	0003139	Middenschouwen	Buitengebied	Kuijerdamseweg	41
ZL-MS-034	0003169	Middenschouwen	Ellemeet	Kuijerdamseweg	50
ZL-MS-035	0003170	Middenschouwen	Ellemeet	Kuijerdamseweg	52
ZL-MS-036	0003171	Middenschouwen	Ellemeet	Kuijerdamseweg	54
ZL-MS-008	0003138	Middenschouwen	Buitengebied	Kuijerdamseweg	60
ZL-MS-010	0003140	Middenschouwen	Scharendijke	Kuijerdamseweg	68
ZL-MS-048	0003154	Middenschouwen	Buitengebied	Langendijk/Ravensweg	
ZL-MS-048A	0005386	Middenschouwen	Buitengebied	Langendijk/Ravensweg	
ZL-MS-043	0003178	Middenschouwen	Ellemeet	Moolweg	1,3
ZL-MS-047	0003182	Middenschouwen	Ellemeet - Buitengeb	Moolweg	4
ZL-MS-044	0003179	Middenschouwen	Ellemeet	Moolweg	7
ZL-MS-056	0003190	Middenschouwen	Kerkwerve	Oudeweg	1
ZL-MS-019	0003149	Middenschouwen	Scharendijke	Platteweg	18-24
ZL-MS-018	0003148	Middenschouwen	Scharendijke	Platteweg	(2),4
ZL-MS-020	0003150	Middenschouwen	Scharendijke	Platteweg	28
ZL-MS-055	0003189	Middenschouwen	Kerkwerve	Ring	1011
ZL-MS-073	0005390	Middenschouwen	Kerkwerve	Ring	4
ZL-MS-061	0003195	Middenschouwen	Brijdorpe	Ringdijk	1
ZL-MS-062	0003196	Middenschouwen	Brijdorpe	Ringdijk	3
ZL-MS-037	0003172	Middenschouwen	Ellemeet	Schelpweg	1
ZL-MS-041	0003176	Middenschouwen	Buitengebied	Schelpweg	19
ZL-MS-042	0003177	Middenschouwen	Ellemeet	Schelpweg	20
ZL-MS-038	0003173	Middenschouwen	Ellemeet	Schelpweg	24
ZL-MS-039	0003174	Middenschouwen	Ellemeet	Schelpweg	7
ZL-MS-040	0003175	Middenschouwen	Ellemeet	Schelpweg	8-14
ZL-MS-065	0003199	Middenschouwen	Buitengebied	Taaijersweg	1
ZL-MS-064	0003198	Middenschouwen	Buitengebied	Verseputseweg	26,28
ZL-MS-052	0003186	Middenschouwen	Kerkwerve	Weelweg	3
ZL-MS-053	0003187	Middenschouwen	Kerkwerve	Weelweg	6
ZL-MS-054	0003188	Middenschouwen	Kerkwerve	Weelweg	6
ZL-MS-066	0003200	Middenschouwen	Buitengebied	Zandweg	12

AFBEELDINGEN

1. Gemeente Middenschouwen, topografische kaart 1980
2. Bodemkaart en legenda landschapstypen
3. Gemeente Duivendijke, 1866, uit:
J. Kuyper, Gemeente-atlas van Nederland, V. Zeeland, Zaltbommel 1971
(oorspr. Leeuwarden 1866)
4. Gemeente Elkerzee, 1865, zie afb. 3
5. Gemeente Ellemeet, 1865, zie afb. 3
6. Gemeente Kerkwerve, 1866, zie afb. 3
7. Scharendijke, Oudendijke (Ellemeet), Kerkwerve, topografische kaart ca.
1937-1946
8. Scharendijke, met geïnventariseerde objecten, 1990
9. Ellemeet, met geïnventariseerde objecten, 1990
10. Kerkwerve, met geïnventariseerde objecten, 1990

GREVELINGENMEER

BODEMGESTELDHEID

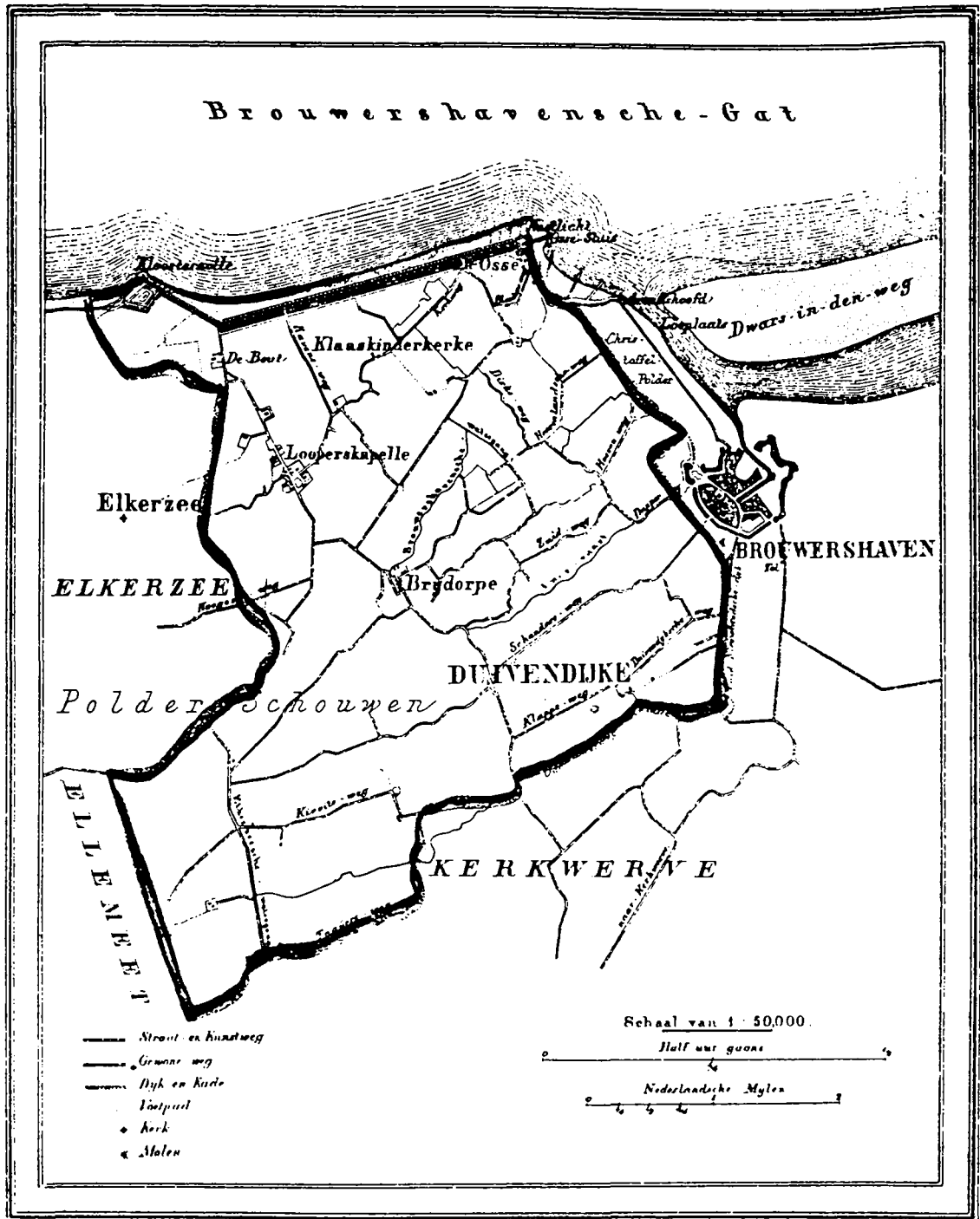
7 + 8 schor- en middellandgronden

20 oude kreekruggronden

23 jonge poelgronden

38 oude poelgronden

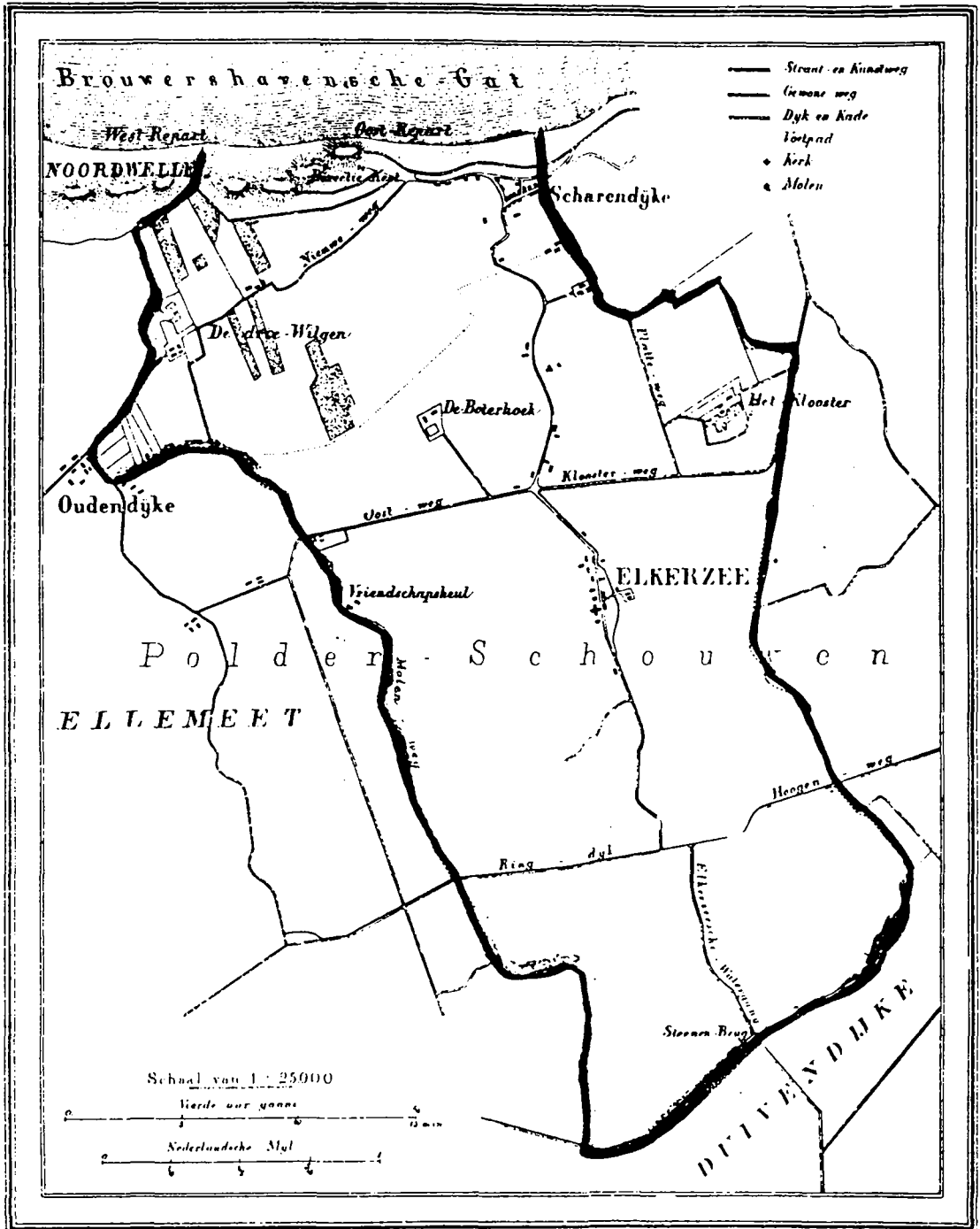
58 + 63 oude zeeklei

1866.

1681 Bunders 4.50 Inwoners

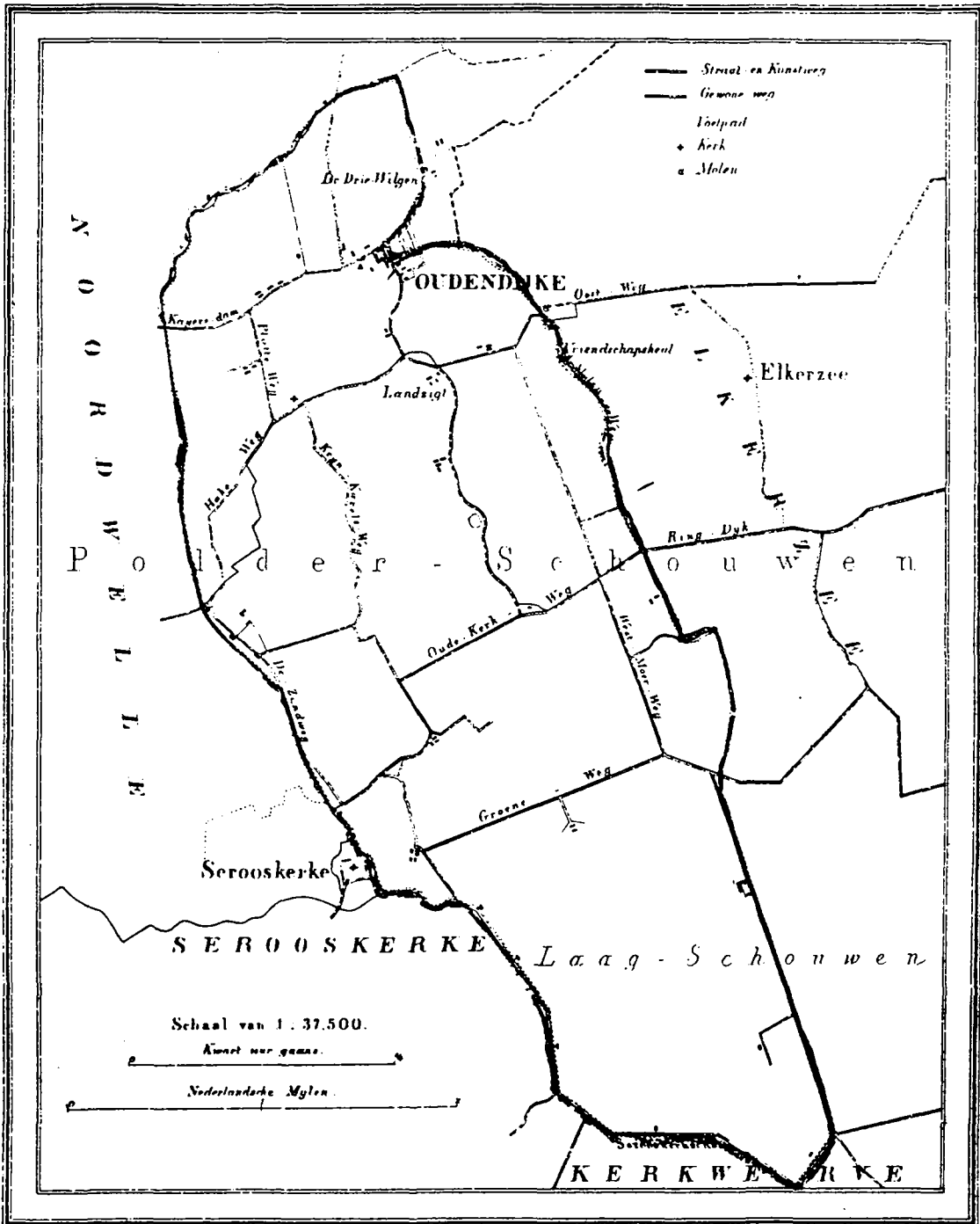
Uitgave van Hugo Suringar te Leeuwarden

1865.

535 Bunders. 500 Inwoners.

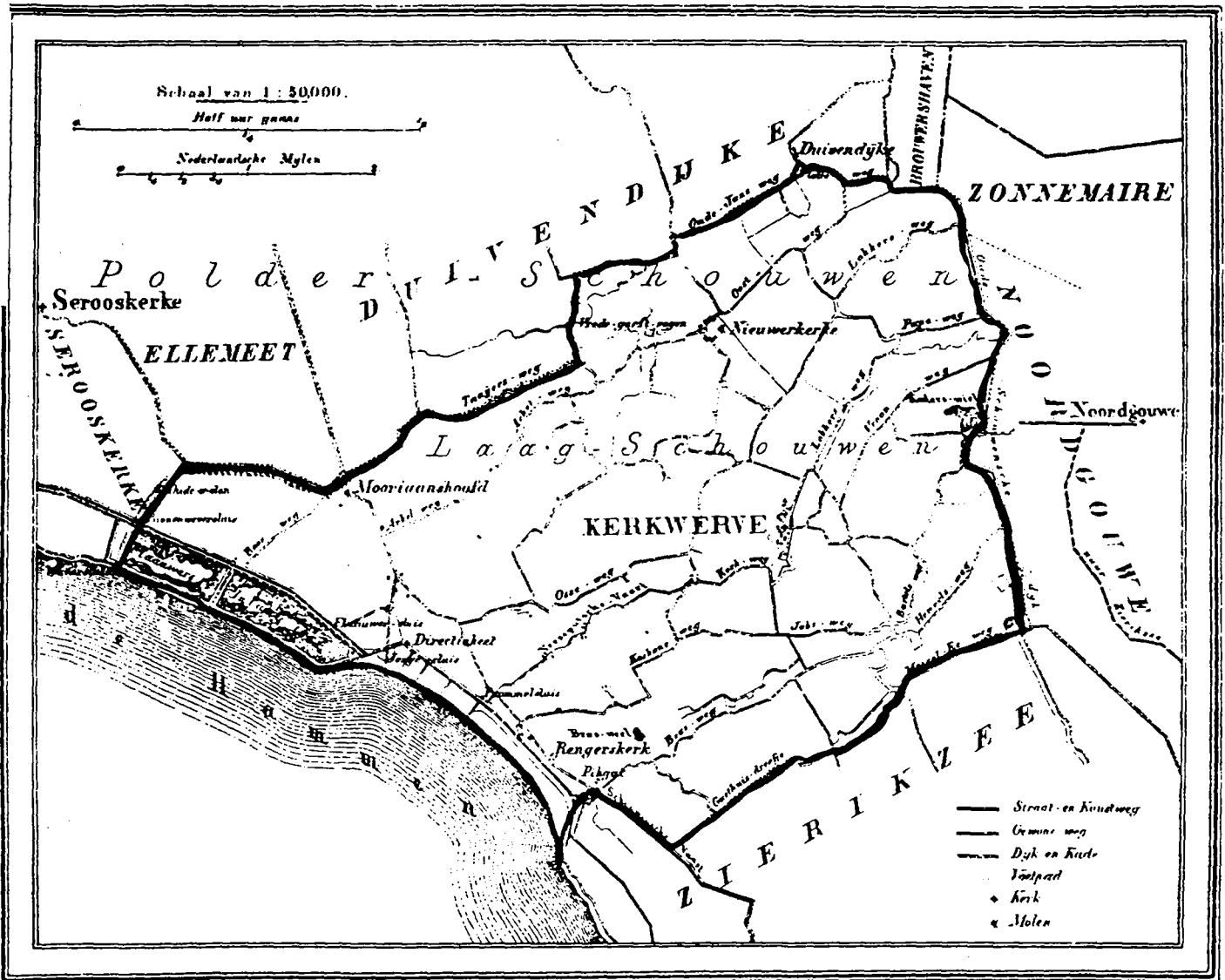
Fig. van Ling. Surin. te Leeuwarden.

1865.

883 Bunders. 475 Inwoners.

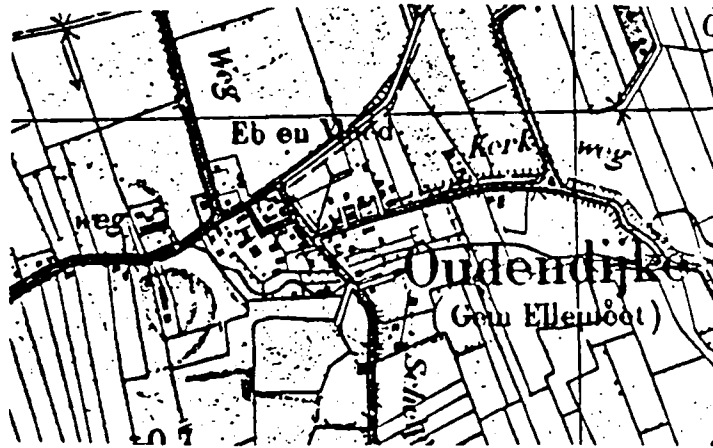
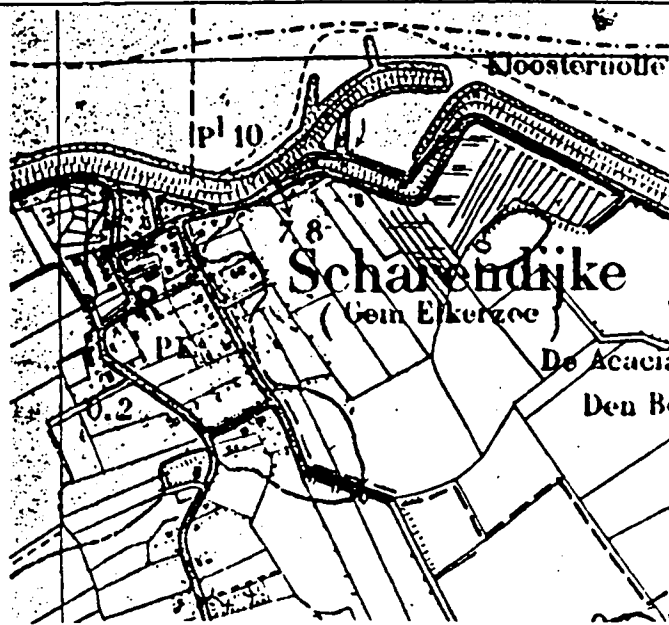
Uitgave van Hugo Springar te Leeuwarden

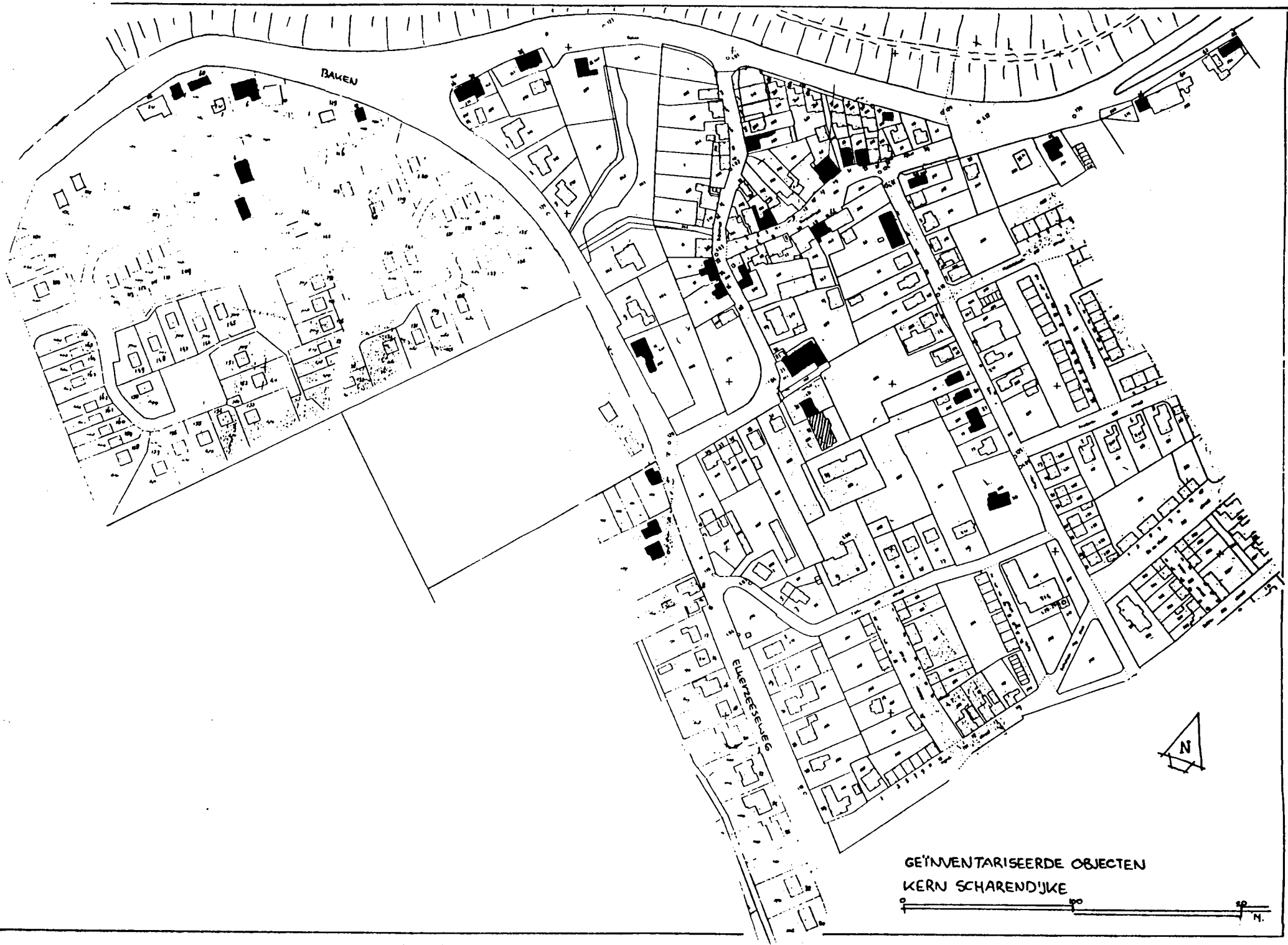
1866.

1931 Bunders. 575 Inwoners.

Uitgave van Hugo Suringar te Leeuwarden.

TOPOGRAFISCHE KAART ca.1937-1946

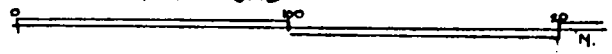

BAKEN

ELIZABETHWEG

GE'INVENTARISEERDE OBJECTEN
KERN SCHARENDIJK

aFd. 8

GEINVENTARISEERDE OBJECTEN
KERN ELLEMENT

